

**Π.Δ. 108 / 7-4-1993 (ΦΕΚ 50 Α΄- Διόρθ. Σφάλμ. στο ΦΕΚ 66 Α΄):
Συγκρότηση, Οργάνωση και Λειτουργία του Νοσοκομειακού
Φαρμακείου.**

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 47 παράγρ. 2 του Ν.2071/1992 “Εκσυγχρονισμός και οργάνωση συστήματος υγείας” (ΦΕΚ 123 τ. Α΄).
2. Το άρθρο 29Α του Ν. 1558/1985, όπως προσετέθη με το άρθρο 27 του Ν.2081/1992, με το οποίο καθορίζεται έλεγχος των δαπανών που προκαλούν οι κανονιστικές διοικητικές πράξεις (ΦΕΚ 154 τ.Α΄/92).
3. Την αριθμ. Υ.1847/1078399/1182/001/14.8.1992 (ΦΕΚ 525/Β΄/92) απόφαση του Πρωθυπουργού και Υπουργού Οικονομικών “Ανάθεση αρμοδιοτήτων Υπουργού Οικονομικών στους Υφυπουργούς Οικονομικών”.
4. Την αριθμ. Υ.1938/11.12.92 (ΦΕΚ 727 τ.Β΄/92) απόφαση του Πρωθυπουργού και Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων “Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Ν. Αναστασόπουλο”.
5. Ότι από τις διατάξεις του παρόντος Π. δ/τος προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 1993 180.000.000 δρχ. που θα αντιμετωπισθεί από την πίστωση του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με Φ. 200 και Κ.Α.Ε. 2311. (Σχετική η αριθμ. 150023/2011563/8.3.93 απόφαση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους). Για κάθε ένα από τα επόμενα έτη η δαπάνη δεν θα υπερβαίνει το ποσό των 6.000.000 δρχ. και θα αντιμετωπίζεται από τις πιστώσεις των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων.
6. Τις αριθμ. 496/16.10.1992 και 520/11.11.1992 γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως, και των Υφυπουργών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Οικονομικών, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1 Προϋποθέσεις Οργάνωσης και παροχής υπηρεσιών Νοσοκομειακού Φαρμακείου

Με τις διατάξεις του παρόντος ορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις οργάνωσης και λειτουργίας των Φαρμακείων που ιδρύονται υποχρεωτικά σε κάθε Νοσοκομείο, που υπάγεται στις διατάξεις του Ν.Δ. 2592/53, καθώς και στα νοσηλευτικά ιδρύματα που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 48 και 52 του Ν. 2071/92 προς εξυπηρέτηση αποκλειστικώς των νοσηλευομένων, καθώς και των προσερχομένων στα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών ασθενών και όσων από τις κείμενες διατάξεις δικαιούνται φαρμακευτική περίθαλψη, από το Νοσοκομειακό Φαρμακείο.

Άρθρο 2 Ορισμός Νοσοκομειακής Φαρμακευτικής

Αντικείμενο του νοσοκομειακού φαρμακείου είναι η παροχή υπηρεσιών Νοσοκομειακής Φαρμακευτικής. Νοσοκομειακή Φαρμακευτική είναι η Φαρμακευτική που ασκείται στα σύγχρονα νοσηλευτικά ιδρύματα, με σκοπό την κάλυψη των πάσης φύσεως φαρμακευτικών αναγκών τους, τόσο σε

υπηρεσίες οργάνωσης και διοίκησης, όσο και σε υπηρεσίες κλινικής φαρμακευτικής και φαρμακευτικής τεχνολογίας.

Άρθρο 3 Προϋποθέσεις Λειτουργίας

1. Το Νοσοκομειακό Φαρμακείο λειτουργεί κατόπιν αδείας που χορηγείται από τη Διεύθυνση Υγείας της Οικείας Νομαρχίας, μετά από έλεγχο των χώρων εγκαταστάσεως και της τηρήσεως των προδιαγραφών που καθορίζονται για τη συγκρότηση και την οργάνωσή του, με το παρόν προεδρικό διάταγμα.

2. Το νοσοκομειακό φαρμακείο χορηγεί τα φάρμακα με ατομική συνταγή ή εφαρμόζει και το σύστημα των εξατομικευμένων δόσεων, για φαρμακευτική αγωγή ενός εικοσιτετραώρου.

3. Το νοσοκομειακό φαρμακείο επιθεωρείται και ελέγχεται από τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις περί Επιθεωρήσεως Φαρμακείων και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανισμού του νοσοκομείου.

4. Το νοσοκομειακό φαρμακείο διευθύνεται από αδειούχο φαρμακοποιό, Υπόλογο - Υπεύθυνο για την άσκηση της νοσοκομειακής φαρμακευτικής, την καλή λειτουργία του νοσοκομειακού φαρμακείου, την τήρηση της ισχύουσας εν γένει φαρμακευτικής νομοθεσίας και την εφαρμογή των διατάξεων των οικονομικών και διαχειριστικών κανόνων των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων των ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ.

Άρθρο 4 Αρμοδιότητες

1. Το νοσοκομειακό φαρμακείο έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Την προμήθεια, αποθήκευση, συντήρηση και διάθεση στα διάφορα τμήματα του νοσοκομείου και στους λοιπούς δικαιούχους φαρμάκων και λοιπού υλικού, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. β) Τη διαχείριση των υλικών. γ) Την παρασκευή και διάθεση παρεντερικών και άλλων στείρων και μη στείρων παρασκευασμάτων. δ) Τον έλεγχο της προς εκτέλεση συνταγογραφίας, προς αποφυγή φαρμακευτικών σφαλμάτων. ε) Την εφαρμογή κατάλληλων συστημάτων διάθεσης και γενικώς διακίνησης και παρακολούθησης του υλικού, για την ασφαλή χορήγηση και χρήση του από τους αρρώστους και την καλή φύλαξη και συντήρησή του στα διάφορα νοσηλευτικά και άλλα τμήματα του νοσοκομείου. στ) Τον έλεγχο των αιτουμένων ποσοτήτων υλικού από τα διάφορα τμήματα του νοσοκομείου, με βάση τις ανάγκες λειτουργίας τους. ζ) Την εφαρμογή υπηρεσιών κλινικής φαρμακευτικής με παροχή της αναγκαίας φαρμακευτικής πληροφόρησης. η) Τη συμβουλευτική ενημέρωση για τη σωστή χρήση των φαρμάκων και την διάφορων συσκευών αρμοδιότητας του φαρμακείου, με συμβολή όπου χρειάζεται για την καλύτερη σχεδίαση των διάφορων σχημάτων ειδικής φαρμακοθεραπείας, με παρακολούθηση και αξιολόγηση της φαρμακευτικής δράσης των φαρμάκων. θ) Τη διακίνηση για την Διεξαγωγή Κλινικών Δοκιμών Φαρμάκων, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις και ι) Τη συμβολή στην καθιέρωση σωστής, επωφελέστερης για τον ασθενή και οικονομικά συμφέρουσας φαρμακευτικής πολιτικής.

Άρθρο 5 Διάρθρωση Νοσοκομειακού Φαρμακείου

1. Το νοσοκομειακό φαρμακείο εξυπηρετείται με την ακόλουθη κατανομή:

α) Γραφείο Διευθυντού - Γραμματείας και Διαχειρίσεως.

β) Αίθουσα Διανομής.

γ) Εργαστήρια: Φαρμακοτεχνικών Σκευασμάτων, Στείρων Διαλυμάτων, Φαρμακοκινητικής, Παρεντερικών Διαλυμάτων, και όσων η εξέλιξη της επιστήμης επιβάλλει.

δ) Αποθήκες.

2. Αναλόγως με τη δύναμη σε κλίνες του νοσοκομείου και των εργασιών του νοσοκομειακού φαρμακείου, μπορεί να γίνεται κατά περίπτωση περαιτέρω ανάπτυξη των ανωτέρω χώρων, για την εξυπηρέτηση των εξωτερικών ασθενών, την εκπαίδευση του προσωπικού και την παροχή πληροφοριών για τα φάρμακα, την προετοιμασία εφάπαξ δόσεων, την πρόσμειξη φαρμάκων, την ανασυσκευασία και άλλων αναγκαίων συναφών δραστηριοτήτων.

3. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση της παρεχομένης νοσηλείας μπορεί σε τμήματα του νοσοκομείου να αναπτύσσονται Παραρτήματα - Δορυφορικά Φαρμακεία, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, μετά από σύμφωνη γνώμη της επιστημονικής επιτροπής του νοσοκομείου, με την οποία καθορίζονται οι λεπτομέρειες λειτουργίας των και τοποθετείται Υπεύθυνος Φαρμακοποιός.

Άρθρο 6 Προδιαγραφές λειτουργίας Νοσοκομειακού Φαρμακείου

1. Το Νοσοκομειακό φαρμακείο πρέπει να στεγάζεται σε ανεξάρτητο ισόγειο και ενιαίο χώρο, να διαθέτει επαρκές φυσικό και τεχνητό φωτισμό, αερισμό, αποχέτευσης, κλιματισμό, (θερμοκρασία όχι ανώτερη των 25° C) και σύστημα πυρασφάλειας.

2. Το Νοσοκομειακό φαρμακείο πρέπει να βρίσκεται σε ικανή απόσταση από χώρους ή υπηρεσίες που επηρεάζουν δυσμενώς ή θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλειά του, όπως είναι τα μαγειρεία, πλυντήρια, μηχανοστάσια, λεβητοστάσια, κοινόχρηστες τουαλέτες, χώροι από όπου διέρχονται αγωγοί αποχετεύσεως και το Μικροβιολογικό Εργαστήριο. Η προσπέλαση του φαρμακείου πρέπει να είναι εύκολη από τις άλλες υπηρεσίες του νοσοκομείου, τους προμηθευτές και το κοινό.

3. Το ελάχιστο εμβαδόν του χώρου εγκαταστάσεως του Νοσοκομειακού Φαρμακείου καθορίζεται στα διακόσια (200) τ.μ. και κατανέμεται ως εξής:

α) Γραφείο Διευθυντού Φαρμακοποιού - Γραμματείας - Διαχείρισης τριάντα (30) τ.μ.

β) Αίθουσα Διανομής, σαράντα (40) τ.μ. που διαρρυθμίζεται και εξοπλίζεται με τα κατάλληλα έπιπλα, για την τοποθέτηση φαρμάκων και άλλων εφοδίων, με τράπεζα εργασίας για την εκτέλεση συνταγών, προς διευκόλυνση της εργασίας του προσωπικού και των εξυπηρετούμενων απ' αυτό.

γ) Αποθήκη φαρμάκων - Αντιδραστηρίων, τριάντα (30) τ.μ., εξοπλισμένη με προθήκες καλής κατασκευής και ψυγεία, για την ασφαλή και κατάλληλη φύλαξη και συντήρηση των φαρμάκων και αντιδραστηρίων και τράπεζα για την εκτέλεση των συνταγών.

δ) Αποθήκη Υγειονομικού - Επιδησιμικού Υλικού, τριάντα τετραγωνικά μέτρα (30 M²), εξοπλισμένη με προθήκες καλής κατασκευής για την ασφαλή και κατάλληλη φύλαξη και συντήρηση του Υγειονομικού και Επιδησιμικού Υλικού.

ε) Αποθήκη Εύφλεκτων Υλικών, δέκα τετραγωνικά μέτρα (10 M²), εξοπλισμένη με προθήκες καλής και κατάλληλης κατασκευής για την ασφαλή φύλαξη και συντήρηση των εύφλεκτων υλικών.

στ) Αποθήκη Ραδιοφαρμάκων, πέντε τετραγωνικά μέτρα (5 M²), κατάλληλα διαμορφωμένη, σύμφωνα με τις οδηγίες της Διεθνούς Επιτροπής Ραδιενέργειας.

ζ) Διαμέρισμα ανάπτυξης των Εργαστηριακών Μονάδων σαράντα πέντε τετραγωνικά μέτρα (45 M²), που κατανέμεται κατά μονάδα ως ακολούθως:

αα) Για το Εργαστήριο Φαρμακοτεχνιτών Σκευασμάτων, δέκα πέντε (15) τ.μ. που αποτελεί ανεξάρτητο χώρο κύριας χρήσης, εξοπλισμένο με νεροχύτη, προθήκες καλής κατασκευής με συρτάρια, τράπεζα εργασίας για την παρασκευή των Γαληνικών Σκευασμάτων και των διαφόρων φαρμακευτικών συσκευασιών. Στο Εργαστήριο Φαρμακοτεχνιτών Σκευασμάτων φυλάσσονται οι φαρμακευτικές ουσίες και τα απόθετα φάρμακα καθώς και τα όργανα και τα σκεύη που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των παραπάνω προϊόντων. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση του εργαστηρίου ως αποθήκης και η τοποθέτηση σε αυτό αντικειμένων ξένων προς τις εργαστηριακές ανάγκες του νοσοκομειακού φαρμακείου.

ββ) Για τις άλλες Εργαστηριακές Μονάδες, τριάντα τετραγωνικά μέτρα (30 M²), στις οποίες πρέπει να υπάρχουν τα απαραίτητα όργανα και σκεύη για την εξειδικευμένη εργασία τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

4. Ο χώρος του φαρμακείου διατηρείται σε απόλυτη καθαριότητα και τάξη:

α) Τα φάρμακα φυλάσσονται στις προθήκες ή τα συρτάρια, ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά τους και παρακολουθείται κατά περίπτωση η ημερομηνία λήξεως αυτών, για την προστασία της υγείας των ασθενών και προς αποφυγή ζημίας του νοσοκομείου από την καταστροφή τους.

β) Σε ιδιαίτερους χώρους φυλάσσονται τα μη εγκεκριμένα φάρμακα, τα δωρεάν διατιθέμενα για κλινικές μελέτες και όσα προορίζονται για καταστροφή.

γ) Φαρμακευτικές ουσίες και δρόγες, φυλάσσονται σύμφωνα με τις κατά περίπτωση αναγραφόμενες συνθήκες στην Ελληνική Φαρμακοποιία.

δ) Η φύλαξη των αντιδραστηρίων και του αποστειρωμένου και λοιπού υλικού, γίνεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ισχύουν για κάθε είδος.

ε) Τα Ναρκωτικά του κρατικού Μονοπωλίου ειδικώς, φυλάσσονται εντός χρηματοκιβωτίου, σε μόνιμη βάση και ικανού βάρους ή εντός εντειχισμένου σιδηρού κιβωτίου, που θα είναι ασφαλισμένα και στις δύο περιπτώσεις με κλειδιά ασφαλείας ή συνδυασμό γραμμάτων ή αριθμών. Ο Διευθυντής Φαρμακοποιός και ο νόμιμος αντικαταστάτης του είναι οι αποκλειστικά υπεύθυνοι για την κατοχή και φύλαξη των κλειδιών καθώς και τη γνώση του συνδυασμού των γραμμάτων ή αριθμών.

στ) Τα φάρμακα που αναγράφονται στο άρθρο 14 φυλάσσονται σε ιδιαίτερο ερμάριο.

Άρθρο 7

Όργανα - Σκεύη

3. Το Νοσοκομειακό Φαρμακείο πρέπει να διαθέτει:

α) Βιβλιοθήκη με την Ελληνική Φαρμακοποιία, επιστημονικά συγγράμματα και βοηθήματα ενημερωτικά της εξέλιξης της φαρμακευτικής επιστήμης και της νοσοκομειακής φαρμακευτικής.

β) Τη Διατίμηση Φαρμάκων.

γ) Όργανα και σκεύη: 1) Τρεις τουλάχιστον ζυγούς κατά το δεκαδικό σύστημα με τα αναγκαία αντιστοίχως σταθμά τους δηλαδή, ένα ευπαθή για ζύγιση

μικρών ποσοτήτων με ευπάθεια πέντε χιλιοστών του γραμμαρίου (0,005), ένα για ζύγιση μεγαλύτερων ποσοτήτων μέχρι τριάντα γραμμάρια (30) και ένα για ζύγιση μεγάλων ποσοτήτων, στερεών ή υγρών. 2) Ιγδία, σπαθίδες, χύτρες, χωνιά, ογκομετρικά δοχεία 5-1000 κυβικά εκατοστόμετρα, οινοπνευματόμετρο και οτιδήποτε άλλο σκεύος, όργανο ή συσκευή χρειάζεται για τη διεκπεραίωση των εργασιών του νοσοκομείου φαρμακείου.

δ) Ηλεκτρικά Ψυγεία, διαφόρου διαβαθμίσεως.

ε) Αποστακτήρα, για την παραγωγή αποσταγμένου ύδατος.

στ) Αριθμομηχανή και γραφομηχανή.

ζ) Εργαστηριακό θάλαμο Ροής Αέρος (E θ P A), οριζόντιο ή κάθετο.

η) Κλιματισμό.

θ) Μηχανοργάνωση.

ι) Λοιπά όργανα που απαιτούνται για την ορθή κατά περίπτωση λειτουργία των μονάδων του νοσοκομείου φαρμακείου, ανάλογα με την έκταση και ανάπτυξη των υπηρεσιών που προσφέρει το νοσοκομείο.

Άρθρο 8 Συνταγογραφούμενο υλικό

1. Στο Νοσοκομειακό φαρμακείο εκτελούνται οι πάσης φύσεως ιατρικές συνταγές, που συνταγογραφούνται από τους νοσοκομειακούς ιατρούς, οδοντιάτρους και κτηνιάτρους, όπως καθορίζεται στο άρθρο 1 του παρόντος Π.Δ.

2. Διακινούνται φάρμακα, φαρμακευτικά προϊόντα και φαρμακευτικές ουσίες και γενικά τα είδη που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' έως και ιστ' της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Ν. 1965/1991 (ΦΕΚ Α-146/1991) "Τροποποίηση και συμπλήρωση των κειμένων διατάξεων του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.) και άλλες διατάξεις", εκτός από τα: α) Μη αποστειρωμένα υλικά μιας ή πολλαπλής χρήσεως. β) Εργαλεία ιατρικά, αποστειρωμένα ή μη, που μπορεί να είναι απλά ή σύνθετα, ενεργά ή μη ενεργά, εσωτερικής ή εξωτερικής χρήσης, προοριζόμενα για όλους τους κλάδους της Ιατρικής. γ) Συσκευές, όργανα ή μηχανήματα ιατρικά, προοριζόμενα για διαγνωστική ή θεραπευτική χρήση και δ) Αποσμηκτικά χώρου.

Άρθρο 9 Προμήθειες και τρόπος χορήγησης Φαρμακευτικού και Λοιπού Υλικού

1. το Νοσοκομειακό Φαρμακείο υποχρεούται να εφοδιάζει τα διάφορα τμήματα του νοσοκομείου με το απαραίτητο Φαρμακευτικό και Λοιπό Υλικό, τηρουμένων πάντοτε των διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας περί Φαρμάκων και Ναρκωτικών, σε εκτέλεση των ιατρικών συνταγών και σε ποσότητα που απαιτείται για τη φαρμακευτική αγωγή ενός εικοσιτετραώρου. Οι συνταγές υπογράφονται και σφραγίζονται από το Διευθυντή Ιατρό του Τμήματος ή το νόμιμο αντικαταστάτη του.

2. οι προμήθειες του Φαρμακευτικού και Λοιπού Υλικού γίνονται με γραπτές ή τηλεφωνικές παραγγελίες, σύμφωνα με τη συνταγογραφία και τις ανάγκες του νοσοκομείου και με τις ισχύουσες διατάξεις περί κρατικών Προμηθειών, οι δε παραλαβές γίνονται από την Τριμελή Επιτροπή, η οποία συγκροτείται σύμφωνα με το εδάφιο γ της παραγράφου 2 του Άρθρου 10 του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος, η οποία συντάσσει το Πρωτόκολλο Παραλαβής και

Δελτίο Εισαγωγής, όπως προβλέπεται από τους Οικονομικούς και Διαχειριστικούς Κανόνες των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων.

Άρθρο 10 Διαχείριση Φαρμακευτικού και Λοιπού Υλικού

1. Για τη διαχείριση και τη διακίνηση του υλικού του Νοσοκομειακού Φαρμακείου τηρούνται ξεχωριστά διαχειριστικά βιβλία που διακρίνονται ως εξής:

α) Βιβλίο Εισαγωγής και Εξαγωγής Φαρμάκων.

β) Βιβλίο Εισαγωγής και Εξαγωγής Αντιδραστηρίων.

γ) Βιβλίο Εισαγωγής και Εξαγωγής Αναλώσιμου Υγειονομικού - Επιδεσμικού και Λοιπού Υλικού, τηρουμένων αντιστοίχως και των απαραίτητων εντύπων, Δελτίων Παραγγελιών και Πρωτοκόλλων Παραλαβής και Δελτίων Εισαγωγής καθώς και των Καταστάσεων Ημερησίας Καταναλώσεως.

2. α) Όλα τα απαραίτητα έντυπα για τη διαχείριση και διακίνηση του υλικού τηρούνται, υπογράφονται και θεωρούνται, σύμφωνα με τους Διαχειριστικούς και άλλους Κανόνες που έχουν εφαρμογή στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ρυθμίζονται με τον οργανισμό και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας κάθε νοσοκομείου.

β) Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, κατόπιν εισηγήσεως του Διευθυντού Φαρμακοποιού, ορίζεται για ένα έτος, υπεύθυνος φαρμακοποιός για την παρακολούθηση και πιστή τήρηση των βιβλίων διαχειρίσεως, αντιστοίχως, καθώς και τον έλεγχο των παρατηρουμένων ελλείψεων για έγκαιρο ανεφοδιασμό.

γ) Η Τριμελής Επιτροπή Παραλαβής συγκροτείται, από το φαρμακοποιό που ορίσθηκε υπεύθυνος παρακολουθήσεως των διαχειριστικών βιβλίων, ένα βοηθό φαρμακείου και ένα διοικητικό υπάλληλο με τους αναπληρωτές τους.

3. Στο τέλος κάθε έτους γίνεται απογραφή του υλικού.

Με εισήγηση του Διευθυντού Φαρμακοποιού και απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ορίζεται τριμελής επιτροπή η οποία προβαίνει στην καταμέτρηση όλου του υλικού του Φαρμακείου και συντάσσει Πρωτόκολλο στο οποίο καταχωρούνται τα είδη και οι ποσότητες των υπολοίπων φαρμάκων και λοιπού υλικού της 31 ης Δεκεμβρίου.

Ιδιαίτερο Πρωτόκολλο συντάσσεται για τα ληξιπρόθεσμα και τα αλλοιωμένα είδη που πρέπει να καταστραφούν και μνημονεύονται σε αυτό τα αίτια αχρηστεύσεώς τους.

Μετά την καταμέτρηση αυτή, γίνεται, από την επιτροπή μαζί με το προσωπικό της οικείας διαχειρίσεως του φαρμακείου, σύγκριση μεταξύ των ποσοτήτων και ειδών του συνταχθέντος πρωτοκόλλου και των αριθμητικών υπολοίπων που παρουσιάζουν τα Βιβλία εκάστης διαχειρίσεως και σημειώνονται οι τυχόν υπάρχουσες διαφορές.

Η Επιτροπή εισηγείται την εγγραφή των πλεονασμάτων και διαγραφή των ελλειμμάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Οικονομικού Κανονισμού, τον καταλογισμό της αξίας των ελλειμμάτων, εάν δεν δικαιολογούνται σαν φυσιολογικά και την καταστροφή των αχρήστων.

Τα πρωτόκολλα της απογραφής συντάσσονται εις τετραπλούν εκ των οποίων, το ένα υποβάλλεται στη Διεύθυνση του Νοσοκομείου για τις περαιτέρω ενέργειες, το δεύτερο παραδίδεται στο Διευθυντή Φαρμακοποιό, το τρίτο στον Υπεύθυνο Φαρμακοποιό της Διαχειρίσεως του παρελθόντος έτους και το τέταρτο στον Υπεύθυνο Φαρμακοποιό της Διαχειρίσεως του επόμενου έτους.

Το Πρωτόκολλο της Απογραφής υπογράφεται από την Επιτροπή Απογραφής, το Διευθυντή Φαρμακοποιό και τους Υπευθύνους Φαρμακοποιούς των αντιστοιχών Διαχειρίσεων που παραδίδουν και παραλαμβάνουν.

Άρθρο 11 Τηρούμενα Βιβλία και Παραστατικά στοιχεία

1. Το Νοσοκομειακό φαρμακείο πρέπει να τηρεί και φυλάσσει τα πιο κάτω βιβλία και έντυπα:

- α1) Βιβλίο Εισαγωγής και Εξαγωγής Φαρμάκων.
- α2) Βιβλίο Εισαγωγής και Εξαγωγής Αντιδραστηρίων.
- α3) Βιβλίο Εισαγωγής και Εξαγωγής Υγειονομικού - Επιδεσμικού και Λοιπού Υλικού ή

α4) Εφαρμόζει Μηχανογραφικό Σύστημα Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (Η/Υ), καταργώντας τα πιο πάνω α1, α2 και α3 Βιβλία, με αντίστοιχα προγράμματα.

β) Δελτίο Παραγγελίας.

γ) Πρωτόκολλο Παραλαβής και Δελτίο Εισαγωγής.

δ) Βιβλίο Παρασκευής Αποθέτων Φαρμάκων.

ε1) Κατάσταση ημερησίας Καταναλώσεως Φαρμάκων.

ε2) Κατάσταση ημερησίας Καταναλώσεως Αντιδραστηρίων.

ε3) Κατάσταση Ημερησίας Καταναλώσεως Υγειονομικού και Επιδεσμικού Υλικού.

στ) Δελτίο Επιστροφής Φαρμακευτικού και Λοιπού Υλικού στους Προμηθευτές (διάτρητο από την Εφορία).

ζ) Δελτίο Επιστροφής Φαρμακευτικού Υλικού από τα Τμήματα στο Φαρμακείο.

η) Δελτίο Παραλαβής και Επιστροφής φαρμακευτικού και Λοιπού Υλικού, μεταξύ των Νοσοκομειακών Φαρμακείων.

θ) Βιβλίο Ασκουμένων Πτυχιούχων της Φαρμακευτικής.

ι) Βιβλίο Αγοράς Ναρκωτικών Φαρμάκων Κρατικού Μονοπωλείου.

ια) Βιβλίο Διαθέσεως Ναρκωτικών Φαρμάκων Κρατικού Μονοπωλείου.

ιβ) Βιβλίο Τριμηνιαίας Καταστάσεως Ναρκωτικών Φαρμάκων Κρατικού Μονοπωλείου.

ιγ) Βιβλίο Τριμηνιαίας Καταστάσεως Καταναλώσεως Ναρκωτικών Φαρμάκων, των (ΠΙΝΑΚΩΝ Γ, ΒΣ, ΓΣ και Δ του Ν. 1729/Β7).

ιδ) Βιβλίο Αγοράς και Διαθέσεως Οινοπνεύματος.

ιε) Καρτέλα Ατομική Φαρμακευτικής Αγωγής Ασθενούς.

ιστ) Ατομική συνταγή.

ιζ) Γενικό Συνταγολόγιο (για Φάρμακα Γενικής Χρήσεως, Αντιδραστήρια, Αναλώσιμα Αποστειρωμένο Υγειονομικό Υλικό και τα λοιπά νοσηλευτικά βοηθήματα).

ιη) Ειδική Συνταγή Ναρκωτικών (ΠΙΝΑΚΑ Β και Γ) - Για τους Νοσηλευόμενους.

ιθ) Ειδική Συνταγή Ναρκωτικών (ΠΙΝΑΚΑ Β και Γ) του Ν. 1729/87 (δίγραμμη).

κ) Συνταγή του Ν. 1729/87 (ΠΙΝΑΚΑ ΒΣ-ΓΣ και Δ) (μονόγραμμη).

κα) Πρωτόκολλο Παραδόσεως και Παραλαβής Ναρκωτικών Φαρμάκων ως ΑΠΟΘΕΜΑ (ΠΙΝΑΚΑ Β, Γ, ΒΣ, ΓΣ & Δ του Ν. 1729/87).

2. στην Ατομική Συνταγή πρέπει να αναγράφονται τα πιο κάτω στοιχεία:

α) Τομέας, Τμήμα, Θάλαμος, κλίνη.

β) Ονοματεπώνυμο ασθενούς, φύλλο, βάρος, ηλικία, αιτιολογία, αλλεργία.

γ) Ονομασία, μορφή, περιεκτικότητα, οδός χορηγήσεως και δόση του φαρμάκου.

- δ) Ημερομηνία, υπογραφή και σφραγίδα του ιατρού.
  - ε) Ημερομηνία εκτελέσεως συνταγής, υπογραφή φαρμακοποιού που ήλεγξε, υπογραφή φαρμακοποιού που παρέδωσε και υπογραφή εξουσιοδοτημένου νοσηλευτού για την παραλαβή.
3. Όπου εφαρμόζεται Μηχανογραφικό Σύστημα (Η/Υ) αυτό είναι έγκυρο και αποδεκτό στοιχείο διαχείρισεως.
4. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζεται ή τροποποιείται το σχήμα, η μορφή και άλλα στοιχεία που απαιτούνται να αναγράφονται στα αναφερόμενα στο παρόν άρθρο έντυπα.

Άρθρο 12 Προσωπικό Νοσοκομειακού Φαρμακείου

1. Το Νοσοκομειακό Φαρμακείο στελεχώνεται από το κατωτέρω προσωπικό:
- α) Του Κλάδου ΠΕ - Νοσοκομειακών Φαρμακοποιών, ως τούτο προβλέπεται από το Άρθρο 89 του Νόμου 2071 /92 (ΦΕΚ Α' 123/92).
  - β) Του Κλάδου ΔΕ - Βοηθών Φαρμακείου.
  - γ) Του Κλάδου ΔΕ - Διοικητικού.
  - δ) Του Κλάδου ΔΕ - Προσωπικού Η/Υ.
2. Ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού του Νοσοκομειακού Φαρμακείου καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του Άρθρου 56 του Ν. 2071/1992 (ΦΕΚ Α. 123/1992).

Άρθρο 13 Αρμοδιότητες προσωπικού του Νοσ. φαρμακείου κατά ειδικότητα

1. Διευθυντού Φαρμακοποιού
- α) Έχει την αποκλειστική ευθύνη για την άσκηση της νοσοκομειακής φαρμακευτικής.
  - β) Σχεδιάζει και προγραμματίζει την επιστημονική και διοικητική πολιτική του Νοσοκομειακού Φαρμακείου.
  - γ) Είναι υπεύθυνος για την καλή λειτουργία του Νοσοκομειακού Φαρμακείου, συντονίζει τις δραστηριότητές του και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο του νοσοκομείου, τις ανάγκες σε προσωπικό, χώρους και εξοπλισμό.
  - δ) Μεριμνά για την εξασφάλιση επάρκειας επαγγελματικών γνώσεων στο προσωπικό του Νοσοκομειακού Φαρμακείου.
  - ε) Ελέγχει την ακρίβεια εργασίας του προσωπικού.
  - στ) Εξασφαλίζει την κατάλληλη φύλαξη και διάθεση των φαρμάκων και λοιπού υλικού.
  - ζ) Ελέγχει την ακρίβεια εκτελέσεως των συνταγών σύμφωνα με τη φαρμακευτική τεχνολογία και νομοθεσία.
  - η) Ενεργεί για να παρέχονται οι απαιτούμενες πληροφορίες για τα φάρμακα, στο προσωπικό του Φαρμακείου καθώς και στο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό.
  - θ) Μεριμνά για τη σωστή τήρηση και ενημέρωση των διαχειριστικών στοιχείων του Νοσοκομειακού Φαρμακείου, ενώ η λογιστική εργασία είναι αποκλειστικής αρμοδιότητας των Οικονομικών Υπηρεσιών του Νοσοκομείου.
  - ι) Υπογράφει τα δικαιολογητικά εισαγόμενων και επιστρεφόμενων υλικών.
  - ια) Μεριμνά για την καθιέρωση και τη σωστή τήρηση εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας στα διάφορα Τμήματα και Μονάδες του Νοσοκομειακού Φαρμακείου.

ιβ) Συνεργάζεται με το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό για προβλήματα χορηγήσεως φαρμάκων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις προς διευκόλυνση της νοσηλείας, μπορεί ο φαρμακοποιός να συνεννοείται με τον ιατρό, όταν το φάρμακο που έχει αναγραφεί στη συνταγή δεν υπάρχει στο φαρμακείο και κατόπιν προφορικής εξουσιοδότησεως του ιατρού να το αντικαθιστά και να χορηγεί αντίστοιχο που υπάρχει.

ιγ) Φροντίζει για την ανάπτυξη της εσωτερικής έρευνας και εκπαίδευσης στον τομέα της αρμοδιότητάς του.

ιδ) Με εισήγηση του Διευθυντού Φαρμακοποιού και απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ορίζεται ο αντικαταστάτης του, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

2. Φαρμακοποιού

Ο Φαρμακοποιός βοηθά τον Διευθυντή Φαρμακοποιό στην εκτέλεση των εργασιών της υπηρεσίας, αναλαμβάνων την υπεύθυνη υπηρεσία που του αναθέτει ο Διευθυντής Φαρμακοποιός.

3. Βοηθού Φαρμακείου

Βοηθά τον Φαρμακοποιό και εργάζεται σύμφωνα με τις εντολές και οδηγίες του.

4. Διοικητικού και Προσωπικού Η/Υ

Διεκπεραιώνουν τη διαχειριστική και γραφική εργασία, σύμφωνα με τις οδηγίες του Διευθυντού και των φαρμακοποιών.

5. Το προσωπικό του Νοσοκομειακού Φαρμακείου κατά την ώρα της εργασίας του, υποχρεούται να φορά λευκή μπλούζα και στην άνω αριστερή πλευρά αυτής να φέρει κονκάρδα με το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητά του.

Άρθρο 14

Πίνακας φαρμάκων φυλασσομένων μετά προσοχής

1. Acidum aceticum
2. Acidum arsenicosum
3. Acidum hydrochloricum
4. Acidum nitricum
5. Acidum sulfuricum
6. Adrenalinum
7. Aether
8. Apomorphinum hydrochloricum
9. Aqua Laurocerasi
10. Aqua phenolata (Aq. Carbolica)
11. Argentum nitricum
12. Atropinum sulfuricum
13. Chlor alum hydratum
14. Chloroformium
15. Coffeinum
16. Cresolum
17. Cuprum sulfuricum
18. Emetinum
19. Ergotinum (extract. Secal. comut.)
20. Extractum Belladonnae
21. Extractum Ipecacuanhae fluid
22. Extractum Strychni

23. Folium Belladonnae
24. Formaldehydum
25. Hydrargyrum
26. Hydrargyrum benzoicum
27. Hydrargyrum bichloratum
28. Hydrargyrum bijodatum
29. Hydrargyrum chloratum
30. Hydrargyrum jodatum
31. Hydrargyrum oxycyanatum
32. Hydrargyrum oxydatum
33. Hydrargyrum praecipitatum album
34. Hydrastininum hydrochloricum
35. Iodoformium
36. Iodum
37. Kalium hydricum
38. Kalium hypermanganicum
39. Kreosotum
40. Natrium arsenicicum
41. Natrium cacodylicum
42. Natrium hydricum
43. Nitroglycerinum Solut. (Trinitrin 1%)
44. Novocainum
45. Oleum Sinapis
46. Phenacetinum
47. Phenolum
48. Physostigminum salicylicum
49. Pilocarpinum hydrochloricum
50. Plumbum aceticum
51. Podophyllum
52. Pulv. Ipecacuanhae
53. Quajocolum liquidum
54. Santoninum
55. Scopolaminum hydrobromicum
56. Secale Conmutum
57. Semen Strychni
58. Sparteinum sulfuricum
59. Strophantinum
60. Strychninum nitricum
61. Theobrominum
62. Tinctura Belladonnae
63. Tinctura Croci
64. Tinctura Digitalis
65. Tinctura Strychni
66. Veratrinum
67. Zincum chloratum
68. Zincum phosphoratum
69. Zincum sulfuricum
70. Zincum valerianicum

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υφυπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Διατάγματος.

Αθήνα, 30 Μαρτίου 1993.